

TOLNA VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL
Dombóvári Járási Hivatala

PINTÉR SZILÁRD

Iktatószám: TO-02/NEO/1568-2/2023.

Polgármester Úr részére

Ügyintéző: Dr. Albert Nóra

Hiv.sz.: IV/92-1/2023.

Dombóvár Közös Önkormányzati Hivatal

Dombóvár

Szabadság utca 18.

7200

Tárgy: A Dombóvári Járási Hivatal Népegészségügyi Osztály 2023. évi beszámolója

Tisztelt Polgármester Úr!

Tisztelt Képviselőtestület!

A Dombóvári Járás lakosságának egészségügyi állapotáról, a kistérség közegészségügyi-járványügyi helyzetéről és a Tolna Megyei Kormányhivatal Dombóvári Járási Hivatal Népegészségügyi Osztálya 2022/2023. évi munkájára vonatkozóan az alábbi tájékoztatást adom:

A Dombóvári Kistérség lakosságának népegészségügyi helyzete

A Tolna megyei és a Dombóvári járás teljes lakosságának haláloki struktúráját vizsgálva, mindkét nem körében a keringési rendszer betegségei, majd a rosszindulatú daganatok okozta halálozás részaránya volt a legmagasabb, melyet eltérő megoszlásban követtek a további vizsgált főbb halálokok.

A korai halálozás (25-64 éves korcsoport) esetében a megoszlás ettől eltérő volt. A férfiak körében kisebb mértékű eltéréssel, a nők körében nagyobb arányban okoztak több halálozást a daganatos megbetegedések a keringési rendszeri betegségeknél. A kor előrehaladtával fordított arányosság volt megfigyelhető a két vezető halálok között. A lakosság életkorának előrehaladtával a keringési rendszer betegségei okozta halálozás haláloki súlya emelkedett (1. ábra).

A Dombóvári Kistérség demográfiai jellemzői

Népegészségügyi Osztály

7200 Dombóvár, Jókai u. 18. Telefon: (36 74) 466-341 E-mail: dombovar.nepegeszseguigy@tolna.gov.hu

Hivatali kapu rövid név: ANTSZDVAR, KRID: 707281913

www.kormanyhivatalok.hu

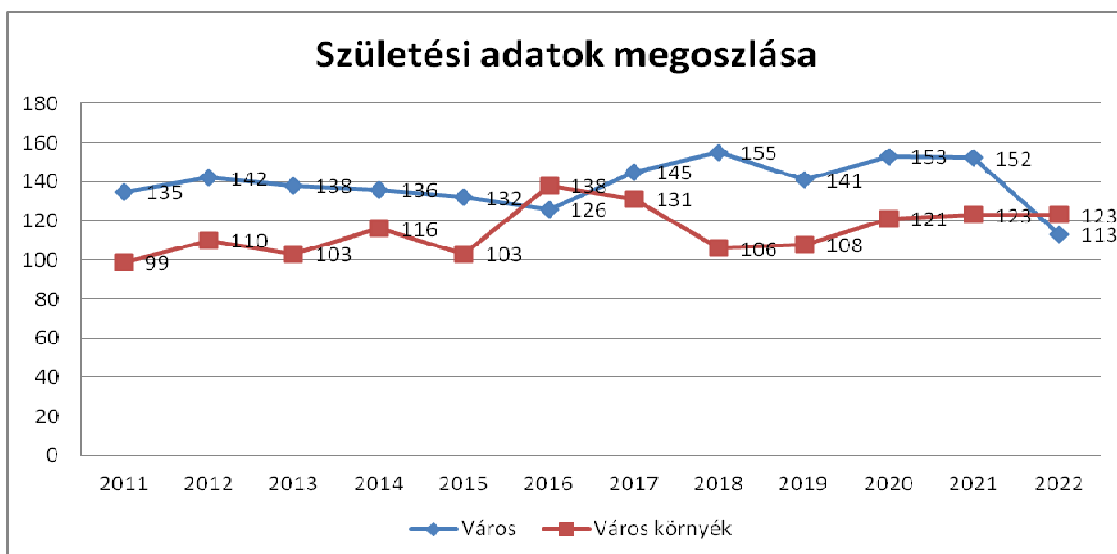
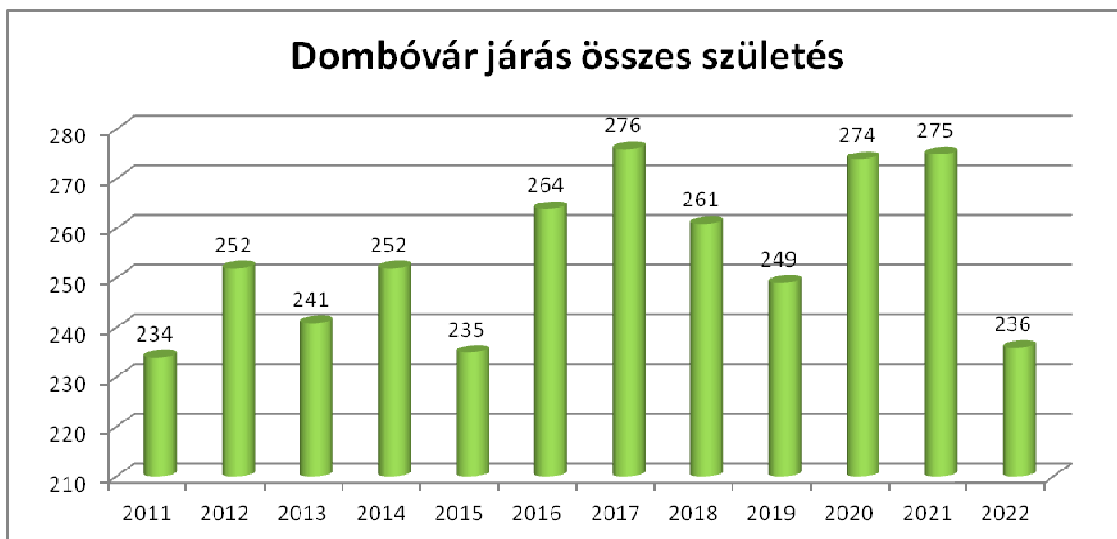
Tárgy évben járásunkban összesen 275 csecsemő született, ez csak egyetlen újszülöttel több, mint a 2020-as évben volt. A városban 152, azaz 1 születéssel kevesebb, városkörnyéken 123, azaz 2 születéssel több élveszülés volt az előző évhez képest.

2021-ben Dombóvári járás területén tervezett otthoni szülésre nem került sor, 1 esetben (Szakcs védőnői körzetben) zajlott nem tervezett intézetben kívüli szülés.

2022. évi születési adatok bemutatása

Dombóvár településre vonatkozó születési adatokat a területi védőnőktől származó adatszolgáltatás alapján a következők:

A 2022. évben Dombóváron összesen 113 csecsemő született. Ez a születésszám 39 gyermekkel kevesebb, mint az előző évben. A kora, illetve kissúlyú újszülöttek száma összesen 5 fő volt és egyetlen egy 1000 gramm alatti csecsemő született. Egy csecsemő halva született, csecsemőhalálozás nem történt. Egy esetben tervezett otthoni szülés zajlott, nem tervezett intézetben kívüli szülés nem fordult elő.

A Kistérség demográfiai mutatói változatlanul igen kedvezőtlenek: a népmozgalmi mutatók alapján a **lakosság továbbra is folyamatosan fogy**. A fogyás legfőbb okai az emelkedő halálozás, és az elvándorlás. **Az élveszületések tekintetében a megyei átlagnál jobb a helyzet.** A **népesség fogyásának mértéke a megyei mutatónál kedvezőtlenebb.** Az ezer főre jutó születések száma a megyei átlaghoz tendál, a halálozás mutatói kedvezőtlenek.

A lakosság kormegoszlása kedvezőtlenül alakul.

A kistérség korfája szabálytalan, az előregedő populációkra jellemző alakot mutat hasonlóan Tolna megye és Magyarország korfájához.

A férfi-nő aránybeli különbségek az évek előrehaladtával egyre szembetűnőbbek, jelezve a férfiak magas halálozását. A 65 év felettiak részarányának növekedése, a 15 év alatti lakosság arányának, valamint a munkaképes korú férfiak létszámarányának csökkenése előrevetíti az eltartó és eltartott lakosság arányának komoly romlását. A fiatal korosztálynál a népességbeli %-os arány tendenciájában mindkét nemnél csökkenő, hasonlóan a megyei és országos értékekhez.

Halálozás

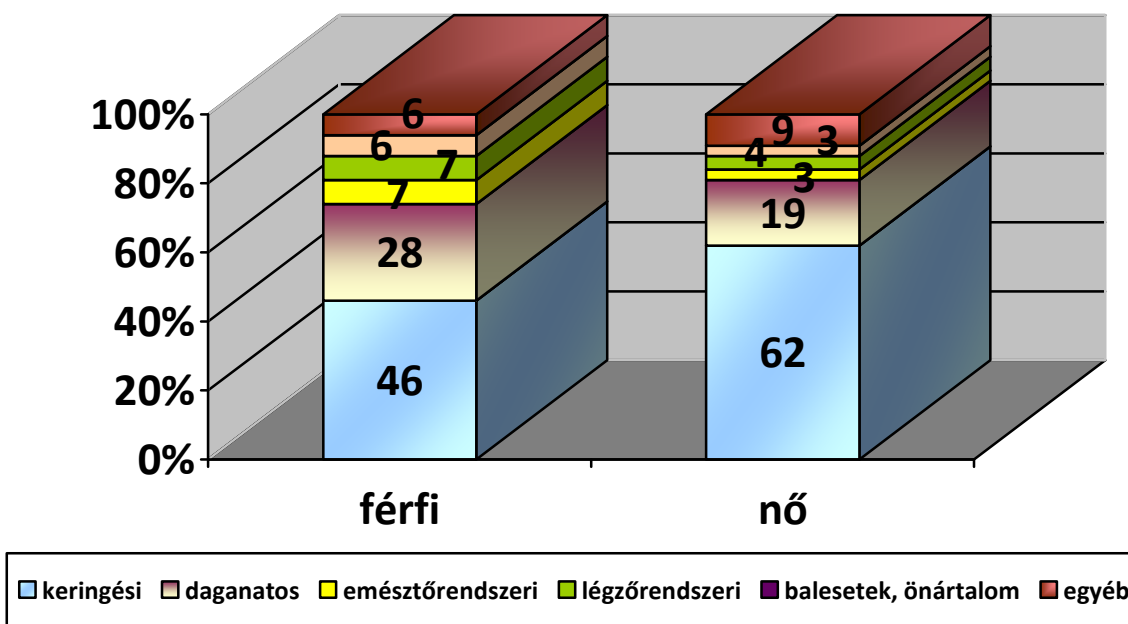
A Dél-dunántúli Régió helyzete

A régióban az országos viszonyokhoz hasonlóan keringési rendszer megbetegedései okozta halálok dominál mindkét nemnél (50%). Szintén magas arányt képvisel a daganatok okozta halálok részesedése (25,3%). Ezt az emésztőrendszer megbetegedései által bekövetkezett halálok (6,5%), és a külső okokra visszavezethető mortalitás (5,7)% követik. A sort a légzőrendszer megbetegedései által bekövetkezett halálok (4,8%) zárja.

Az utóbbi három elemzett haláloki kategóriánál a halálokok esetszámai lényegesen alacsonyabbak, így országos szinttől kiemelkedő eltérések adódhatnak.

A Dombóvári Kistérség halálozási jellemzői

A Dombóvári Kistérség haláloki struktúrájában mindkét nemnél a vezető halálok az országos adatokhoz hasonlóan a keringési rendszer betegségei (férfi: 46 % nő: 62%), második a daganatos betegségek (férfi: 28 nő: 19%). Ezt követik arányaiban lényegesen kisebb mértékben az emésztőrendszer (férfi: 7, nő: 3%), a légzőrendszer betegségei (férfi: 7, nő: 4%) valamint a szándékos önártalom és a balesetek (6-3%) miatti halálokok.

Keringési rendszer megbetegedései okozta halandóság

A keringési rendszer betegségei okozta halálozás mindkét nem esetében kedvezőtlenebbül alakul, mint a megyei- és az országos átlag.

Daganatok okozta halandóság

A daganatok miatt bekövetkezett halálozás területi megoszlását vizsgálva elmondható, hogy a **Dombóvári kistérségben a férfiaknál az értékek magasabbak az országos átlagnál, a nők esetében az eltérés kedvező.**

Emésztőrendszer betegségei okozta halandóság

A emésztőrendszeri megbetegedésekből eredő adatok területi megoszlását vizsgálva elmondható, hogy a Dombóvári kistérségben mindkét nem esetében az **országos átlagnál kedvezőbb a helyzet.**

Légzőrendszer megbetegedései okozta halandóság

A légzőrendszer megbetegedései miatt bekövetkezett halálozások mutatói férfiaknál meghaladják az országos átlagot.

Egészségügyi igazgatás:

Egészségügyi alapellátás helyzete:

Az alapellátást általánosságban a megfelelő tárgyi feltételek jellemzik, a rendelők állapota, felszereltsége nagy részben megfelelő.

2023-ban bevezetésre került az ESZNY informatikai rendszer, melyen keresztül történik az egészségügyi szolgáltatók tevékenységének engedélyezése és nyilvántartása. A kezdeti nehézségeket

követően jelenleg is némi döccenőkkel, de már működik a rendszer, ami az egészségügyi szolgáltatóknak jelent komolyabb kihívást.

I. Háziorvosi ellátás:

A Belügyminisztérium 2022. szeptember hónapban meghatározta céll ellenőrzés keretében a háziorvosi, házi gyermekorvosi és vegyes háziorvosi ellátás szakmára előírt minimumfeltételeknek a rendelkezésre állásának helyszíni ellenőrzését. A szolgáltatók fő telephelyeinek helyszíni ellenőrzése teljes körűen megvalósult.

A háziorvosi ellátás szakma vonatkozásában 21 szolgáltató, a házi gyermekorvosi ellátás szakma vonatkozásában 9 szolgáltató, a felnőtt és gyermek (vegyes) háziorvosi ellátás szakma vonatkozásában 20 szolgáltató helyszíni ellenőrzése valósult meg. A feladat 100%-ban teljesítésre került. Mivel a házi orvosok nagy része nyugdíj közeli életkorú valamint több körzetet helyettesítéssel látják el, a nagy mértékű házi orvos hiányból adódóan az önkormányzatok a körzetmódosítással igyekeznének a lakosság egészségügyi alapellátásban jelentkező problémáit segíteni.

A tartósan betöltetlen helyettesítéssel ellátott praxisok száma: háziorvosi 6, felnőtt és gyermek (vegyes) 5, házi gyermekorvosi 1, fogorvosi 3.

A betöltetlen körzetek iránt nincs érdeklődés az orvosok részéről. Illetékességi területünkön nagyon nehéz már helyettes orvost is biztosítani az önkormányzatoknak (1 esetben ez nem is sikerült).

Dombóváron dr. Pucsli Erzsébet házi orvos nyugdíja vonulása okán a IV. számú körzet ellátását 2023. szeptember 01-től átvette dr. Feil Anita.

Illetékességi területünkön a házi orvosok és a házi gyermekorvosok közül nagy arányban közelítenek a nyugdíjkorhatárhoz, többen már nyugdíjkorhatáron túl is dolgoznak.

Mivel érdeklődés már évek óta nincs a praxisok iránt, a későbbiekben még nagyobb problémát fog okozni a terület háziorvosi, házi gyermekorvosi, illetve a bentlakásos szociális otthonok háziorvosi ellátása.

Háziorvosi ellátás szakmát gyakorló szolgáltatók vonatkozásában 4 szolgáltató esetében került hiányosság megállapításra az alábbiak szerint:

- 3 szolgáltató esetében eljárás indítottunk az EKG készülék időszakos műszaki felülvizsgálatának elvégzése ügyében. Mindhárom szolgáltató pótolta a hiányosságot, ezért hatóságunk az eljárást megszüntette.
- 1 szolgáltató esetében eljárás indítottunk, mivel az ellenőrzés során rögzítésre került, hogy EKG készülék időszakos felülvizsgálata nem történt meg, valamint reflexkalapács nem áll rendelkezésre. A szolgáltató pótolta a hiányosságokat, ezért hatóságunk az eljárást megszüntette.

Felnőtt és gyermek (vegyes) háziorvosi szakmát gyakorló szolgáltatók vonatkozásában 1 szolgáltató esetében került hiányosság megállapításra az alábbiak szerint:

- 1 szolgáltató esetében az ellenőrzés során rögzítésre került, hogy az EKG készülék időszakos felülvizsgálata lejárt. A szolgáltató 8 napon belül pótolta a hiányosságot, az EKG készülék időszakos műszaki felülvizsgálata elvégzésre került.

A fenti hiányosságok miatt intézkedésre kötelező határozat, pénzbírság kiszabásáról rendelkező határozat kibocsátásra nem került sor.

3 panaszbejelentés érkezett osztályunkra a 2022. évben, mindegyik alapellátó szolgáltató tevékenységével kapcsolatos. Ebből 2 háziorvosi alapellátót, 1 foglalkozás-egészségügyi orvost panaszolt be. Szakfőorvos felkérésére nem került sor, mivel nem orvosszakmai döntés elbírálását igényelte a panasz jogosságának megítélése.

Egy dombóvári személy a járási hivatal felé jelezte kifogását, miszerint az I. fokú foglalkozás-egészségügyi szakvélemény alapján „nem alkalmas” minősítés” született, mely ellen kifogással élt, de a II. fokú szakértői vizsgálatra nem került sor. Tájékoztattuk a bejelentőt a jogorvoslati, adatvédelmi lehetőségekről illetve arról, hogy a vizsgálatra utalás nem tarozik hatáskörünkbe, azt neki kellene kezdeményeznie. Jelzése így nem minősült hatóságunk hatáskörébe tartozó panasznak.

Egy háziorvos asszisztensének viselkedése miatt tett panasz a bejelentő, elmondása szerint hozzáállása elutasító, ellenséges, gyógyszerinek felírása hiányos. Panasz részben megalapozott volt, a háziorvos és az asszisztens is figyelemfelhívásunkra a beteggel szemben tanúsított kommunikáción javítanak a jövőben.

Mindegyik esetben a bejelentő egyértelműen érdeksérelmet fogalmazott meg, mely az egészségügyi szolgáltató részéről nagyobb odafigyeléssel, empatikusabb hozzáállással elkerülhető lenne. A kommunikációnak, a betegek tájékoztatásának javítása is előrelépést eredményezhetne.

Nagyon valószínű, hogy az egészségügyi ellátáshoz jutás problémájával illetve az ellátással kapcsolatosan sokkal több embernek van gondja, a hatósunkhoz érkező bejelentések csak a jéghegy csúcsát jelzik. Sokan kiszolgáltatót helyezték, függőségi viszonyuk miatt nem jelzik a problémájukat valamint panaszuk írásba foglalására nem veszik a fáradságot, nem érzik értelmét a hatóság felé jelezni sérelmüket.

21 db háziorvosi ellátást nyújtó szolgáltató 32 db telephelyen végzi tevékenységét, 9 db házi gyermekorvosi szolgálat 12 db telephelyen látja el a feladatát. A felnőtt-gyermek (vegyes) háziorvosi ellátást 20 db szolgáltató 32 db telephelyen végzi.

II. Fogászati ellátás:

Közfinanszírozott fogorvosi alapellátást 16 db szolgáltató 18 db telephelyen végez területünkön. 10 db fogorvosi szolgáltató 11 db telephelyen nem közfinanszírozott formában nyújt fogászati alapellátási tevékenységet.

III. Központi ügyeleti ellátás

Központi ügyeletet 3 db telephelyen 3 db egészségügyi szolgáltató működtet.

Az Emergency Service Kereskedelmi és Egészségügyi Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság végzi a központi ügyeleti ellátást az ügyeleti feladatok ellátására kialakított Dombóvár, Szent István tér 1. szám alatti telephelyen.

Továbbra is komoly szervezési nehézséget jelent az ügyeleti ellátást biztosító szolgáltatók számára a jogszabályi előírásoknak megfelelő képesítésekkel rendelkező orvosok ügyeleti rendszerbe állítása.

IV. Járóbeteg ellátás:

Az egyes egészségügyi ellátásokat érintő területi ellátási kötelezettség beutalási rend szerint érvényesül.

Dombóváron rendelőintézeti szakellátás működik. Az ellátások hozzáférhetősége a dombóvári lakosok számára nagyrészt biztosított, a szakellátások jelentősebb része minden hétköznap helyben elérhető.

Területi ellátási kötelezettséggel működő fogszabályozás a Dombóváron lakók számára Kaposváron elérhető.

V. Egyéb

Illetékességi területünkön foglalkozás-egészségügyi alapellátást 18 szolgáltató 18 telephelyen működtet.

2023. február végén kezdte meg Dombóváron 20 szakorvosi szolgáltatás működtetésével a Z-Life Magánklinika.

Ápolás-szakfelügyelet

A Tolna Vármegyei Kormányhivatal Dombóvári Járási Hivatal Népegészségügyi Osztályának ápolás szakfelügyeleti vonatkozásban az alapellátó szolgáltatók és egység számai 2022. évben:

TMKH Dombóvári Járási Hivatal Népegészségügyi Osztályának illetékességi területén 3 db otthoni szakápolást nyújtó szolgálat működik, melyből 2 db hospice ellátást is nyújt. Az otthoni szakápolási szolgálatok (és hospice ellátások) közfinanszírozott formában működnek.

A bentlakásos szociális intézményt működtető szolgáltatók száma 8 db, működésük 16 db telephelyen valósul meg. 7 db bentlakásos szociális intézmény 14 db telephelyen rendelkezik szakápolásra jogosító működési engedéllyel.

A korábbi évben megjelölt problémák azonban továbbra is fennállnak az alábbiak szerint:

A háziorvosi szolgálatban, felnőtt-gyermek (vegyes) háziorvosi szolgálatokban a tevékenységet végző szakdolgozók száma a szolgáltatók döntő többségénél 1 fő. Az adminisztrációs terhek miatt a jól képzett szakdolgozó szakmai munkája háttérbe szorul. A betegek otthonában történő kompetencián belüli gondozást, ápolást egyre kevesebb ápoló végez. A betegekhez való utazáshoz a szakdolgozók költségtérítést nem kapnak, esetenként ez a probléma egyik okaként említhető. A kisebb településeken, valamint a betöltetlen praxisokban, ahol a helyettesítő orvossal kerül ellátásra a körzet, nagyobb számban megvalósul betegek otthoni gondozása, ápolása és az elvégzett feladatok dokumentálása.

A bentlakásos szociális intézmények minél szélesebb egészségügyi szolgáltatást próbálnak nyújtani a gondozottak érdekében és emiatt több otthon rendelkezik valamilyen járóbeteg-szakellátás nyújtására jogosító működési engedéllyel (pl. pszichiátria, neurológia), hogy ne a gondozásra-ápolásra szoruló betegek (sokszor hosszas várakozás miatt, nehéz egy szakdolgozó kíséretét biztosítani mellé) szállításával valósuljon meg a betegellátás, hanem helyben tudják biztosítani azt. A szakápolás minőségi javítására, az ápolási dokumentáció szakmailag megfelelő és pontos vezetésére több egészségügyi szakképesítéssel rendelkező szakemberre lenne szükség a bentlakásos intézményekben. A szakápolás finanszírozása alapvető fontosságú a megfelelő minőségű ellátáshoz.

Továbbra is problémaként jelentkezik változás esetén a háziorvosi feladatokat ellátó orvos biztosítása a bentlakásos otthonokban, illetve a háziorvos helyettesítése.

Védőnői Szolgálatok szakfelügyelete

A vezető védőnő feladatai közé tartozik a védőnői tevékenység szakmai felügyeletének ellátása, a védőnői tanácsadók minimumfeltételeinek ellenőrzése. A védőnői tevékenységgel kapcsolatos panaszok, közérdekű bejelentések kivizsgálása, a szükséges intézkedések megtétele. Közreműködik az egységes, esély-egyenlő védőnői ellátás megvalósításában, a védőnői munka minőségének fejlesztésében. E cél eléréséhez szakmai iránymutatást ad, koordinál, szakvéleményt ad ki.

2023. szeptember 01-től felvételre kerül 1 fő vezető védőnő Tamásiban.

Területi védőnői ellátás

2023. évben jelentős változást jelent, hogy az önkormányzati fenntartásban működő védőnői szolgáltatásokat a Tolna Vármegyei Balassa János Kórház átvette, az egészségügyi szolgáltatásra kiadott működési engedélyek is ezeknek megfelelően kerültek módosításra.

A Dombóvár járásban 16 területi védőnői állás van, melyből betöltött 15 és 1 helyettesített körzet van Dalmandon. Minden tanácsadóban biztosított az internet hozzáférés, mely minimumfeltétel a védőnői tanácsadóknak. A Dombóvári járásban 16 területi és 1 iskolavédőnői betöltött körzet van.

2022. évben munkaértekezlet járásonként 4-4 alkalommal valósult meg. Szakmai látogatás 40 alkalommal történt meg, szakmai megbeszélés pedig dokumentáltan 8 esetben történt meg. Szakmai előadások száma 14 volt. Összességében 53 szakfelügyeleti ellenőrzés zajlott védőnői tevékenység ellenőrzésére.

Iskolavédőnői ellátás

Dombóváron egy főállású iskola védőnői státusz van, a 8 területi állás mellett. A területi védőnői munka mellett a járásban 15 kolléganő ellát iskola-egészségügyi feladatot is.

Kórházi védőnői ellátás

Változás nem következett be, napi 4 órában intézeti védőnő segít az anyukákat a szoptatásban az Újszülött osztályon.

Vezető védőnői tevékenység

Tavaly a szakmai látogatások száma: 37, helyszíni ellenőrzések száma: 36, helyszíni ellenőrzés nélkül adatgyűjtéssel 15 alkalommal történt ellenőrzés. Területi védőnői szolgálatok ellenőrzéseinek száma 51. Intézkedést igénylő szakfelügyeletszám: 11. Szakfelügyeletben nem részesült szolgálat, illetve kolléganő nem volt. Intézkedést igénylő panaszbejelentés nem érkezett.

Járványügy

A fertőző megbetegedések alakulására vonatkozóan statisztikai adatokkal, értékeléssel osztályunk illetékességi területének figyelembe vételével Dombóvár és Tamási járásra vonatkozóan együttesen rendelkezünk adatokkal, ennek figyelembe vételével kell az alábbi elemzést olvasni és értékelni.

2022-ben a koronavírus okozta pandémia (3918 eset bejelentése történt meg) mellett egyéb rendkívüli járványügyi esemény: 13 közösségi járvány formájában került regisztrálásra, kivizsgálásra, feldolgozásra, ebből 2 varicella, 9 légúti (ebből 8 COVID-19 kórokozó), 2 nem tisztázott etiológiájú járvány. A korábbi évekhez képest nagymértékben csökkent a bejelentett fertőző megbetegedések száma (a koronavírus megbetegedésen kívüli esetek). Enterális megbetegedések közül pl. a Campylobacteriosis esetszám 17, a Salmonellosis esetszám 17 (tavaly 18 esetet jelentettek). A Rotavírus-gastroenteritis esetszám is hasonlóan alakult (20 eset). Kötelező védőoltással megelőzhető fertőző megbetegedést 2022-ben sem jelentettek az egészségügyi szolgáltatók. 2023-ban eddig 259 bejelentés történt az OSZIR rendszerbe (198 varicella, 7 salmonellosis, 20 campylobakteriosis, 3 Lyme-kór, 1 streptococcus pneumoniae, 10 scarlatina, 1 meningitis purulenta 1 Lysteriosis, 2 hepatitis E megbetegedés történt (Dombóvár-Tamási járásban együttesen). Egy esetben Nyugat-nílusi láz megbetegedés esetét észleltük Iregszemcse településen, ahol az állatállomány körében is történt megbetegedés. A súlyos idegrendszeri szövődményekkel is járhat a megbetegedés, szúnyogok terjesztik.

Élelmezés- és táplálkozás- egészségügy

Dombóvár járásban a szakterületet egy dietetikus végzettséggel rendelkező munkatárs látja el. Osztályunk munkatársa a nem nyilvántartott egységekben is végez ellenőrzést, több esetben társhatóságokkal (Fogyasztóvédelem stb.) közösen, valamint az állategészségügy munkatársával. Ilyenek az éttermek, italboltok, kisebb vendéglátóhelyek, büfék és élelmiszerüzletek. Általános tapasztalat, hogy ezek az egységek közegészségügyi szempontból elhanyagolt állapotban vannak, de csak 5-6 évente tudjuk ellenőrizni őket. Az alapvető problémák az egységekben a rágcsálófertőzöttség, a takarítatlanság, a lejárt fertőtlenítőszer, vagy a fertőtlenítő hatású mosogatószer és a kézfertőtlenítő teljes hiánya. Az anyatej-helyettesítő tápszerek ellenőrzése a 2022. évi munkatervi feladatban szerepelt, ennek megfelelően az anyatej-helyettesítő és anyatej-kiegészítő tápszerről szóló 20/2008. (V.14.) EüM

rendelet előírásai és a 1169/2011/EU rendeletben foglalt jelölések és tápanyag-összetétel ellenőrzése alapján megállapításra került, hogy kötelezettségeknek megfelelően kerül forgalmazásra a vizsgált Nestlé Lactogen Harmony 1 termék, ezért hatósági eljárás megindítására nem került sor. Az ellenőrzött egységben közegészségügyi hiányosságot nem találtunk. Ezen kívül egy üzletben történt címke ellenőrzés, ahol a jogszabályi előírások érvényesülését tapasztaltuk.

Hazai, kozmetikumot előállító cégek komplex ellenőrzése, fokozott kockázatú gyártóhelyek előtérbe helyezésével, laboratóriumi vizsgálattal kiegészítve a 2022. évi kiemelt munkatervi feladatként mintavételezéssel egybekötött hatósági ellenőrzés történt a gyártóhelyről mintavételezett Kecsketejes szappan shea vajjal termékénél. A laboratóriumi vizsgálat eredménye nem indokolt további intézkedést.

A forgalomban lévő kozmetikai termékek címke ellenőrzés vizsgálatokkal kapcsolatban (2 egységben 11 termék címke ellenőrzése) hiányosságot nem találtunk. A vármegyei elosztás alapján Tolna Vármegye 1 db arckrém mintavételezését végezte, laboratóriumi vizsgálatra megküldte az Országos Gyógyszerészeti és Élelmezés-egészségügyi Intézet Laboratóriumi Főosztály Élelmiszerkémiai és Analitikai Laboratórium számára climbazole tartalom ellenőrzés elvégzésének céljából. A mintavételezett Balea Vital+ feszesítő nappali arckrém 50ml Klimbazol vizsgálatának mérési eredménye: <0,01g/100g.

Étkezést biztosító egészségügyi intézményből területünkön 2 kórházi telephely működik egy fenntartóval és egy közös élelmezési csoporttal. Itt a táplálkozás- egészségügyi hiányosságok rendszereztek voltak az elmúlt években.

A nevelési és oktatási intézményeket ellátó főző- vagy tálalókonyhákban a műszaki problémák, hiányosságok a személyi feltételek hiánya jellemző. Elrozdásodó, korhadó eszközök és berendezések, málló vakolat, leesett csempék. Néhány esetben továbbra is észlelünk táplálkozás-egészségügyi hiányosságot, ilyenek például a só- és kalóriatartalmakra vonatkozó előírások be nem tartása, a kötelezően adandó élelmiszerek elmaradása, stb. 2022. évben egy esetben figyelmeztető határozat került kiadásra só- és kalóriatartalmakra vonatkozó előírások be nem tartása miatt.

Gyermek-, és ifjúság-egészségügy

Bölcsődei egységeinkből 3 db, munkahelyi bölcsődéből 1 egység és mini bölcsődei egységünk 2 található a Dombóvári és Tamási járás területén. Ezen egységek a 2022. évben a kiemelt munkatervi feladatok révén ellenőrzésük megvalósult. A kiemelt munkatervi feladatok során kitöltött felmérőlapok a Tolna Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály részére megküldésre kerültek a megadott határidőre. Két esetben szolgáltatói nyilvántartásban történő adatmódosítás okán volt szakkérdésben állásfoglalásunk a bölcsődék/mini-bölcsődék egységeiben. 2023. évben az egyik munkatervi feladatunk volt a játszóterek, játszóház felmérése, melyek eredményeinek összesítése folyamatban van.

Oktatási-nevelési intézmények közül a 40 óvodából 5 egységet tudtunk ellenőrizni, 2 esetben a feltárt hiányosságokat a fenntartó megszüntette. 32 egység alapfokú oktatási intézmény közül 2 esetben történt ellenőrzés.

Gyerekotthon 1 egység található Dombóvár Tamási járásban, különleges gyerekotthon 3 egységének ellenőrzése is megtörtént.

Település-egészségügyi szakterület

1. Ivóvíz szolgáltatás felügyelete

A Dombóvári Járásban a közműves ivóvízellátás változatlanul 99,5 %-os, az ellátottság biztosított, a kialakítottságban nem történt változás.

2022-ben három vízkezelő technológia próbaüzeme kezdődött, kettő le is zárult. A vízkezelő technológiák törésponti klórozáson alapuló ammóniummentesítésen alapulnak. A tapasztalatainkat ezekkel a beruházásokkal kapcsolatban évek óta jelezzük, ám változás nem történik, azért ismét leríjük: Az átadott beruházásokkal kapcsolatban rengeteg kivitelezési hiányosság merül fel a gyors, nem minden esetben hozzáértő munkavégzés miatt. A többlet klóradagolást továbbra is nagyobb kockázatnak ítéljük a vas- mangán határérték feletti koncentrációjánál. E projektek során hasznosabbnak ítélnénk, hogy a hálózatrekonstrukcióra több forrás jusson. Későbbi üzemeltetési problémaként léphet fel a komplett vízkezelő rendszerek tekintetében, hogy az idővel felmerülő széncsere költsége, feladata (gyakran a tartályok nehezen hozzáférhetőek) az üzemeltetőre hárul, megnő a vegyszerfelhasználás, többlet víz felhasználás történik, ezáltal megdrágul a szolgáltatás ára. Szintén problémaként merül fel gyakran a bakteriológiai, mikroszkópos biológiai szennyeződés, mely ezen technológiák esetében nagyon nehezen eliminálható. A beruházások esetében a próbaüzemet lefolytató vállalkozónak érdeke, hogy mielőbb lezárhassa a próbaüzemet és mielőbb átadja üzemeltetésre (és felelősségre) a technológiát, ezért gyorsított mintavételezési rendet erőltetnek, illetve a nem teljes mértékben megfelelő minták birtokában is zárási kérelmeket adnak be, megnövelve ezzel az adminisztrációs terheket. A próbaüzemek kapcsán jogi szabályozásra, egységes eljárásrendre lenne szükség, hogy előírásainkat érvényesíteni tudjuk, illetve hogy országosan egységesen intézkedjünk. 2023-ban Nakon került átadásra a felújított, bővített vízgépház, és a technológiai rekonstrukció. A próbaüzem jelenleg zajlik.,

2. Medencés fürdők felügyelete

A vízforgató medencék esetében a tápvíz mintázások során kifogásolt Coliform és Telepszám tekintetében merült fel. Kifogásolt eredmény (mind táp- és medencevíz) esetén kötelező határozatban szólítottuk fel az üzemeltetőt a szükséges intézkedések megtételére és a kontroll vizsgálat elvégzésére. A kontrollok megfelelőek voltak. Felfüggesztések esetében E- Coli és pseudomonas aeruginosa volt jellemző. 2022. június 20. napján a Baranya Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály Laboratóriumi Osztály Környezeti Analitikai Laboratóriuma hatósági vízmintát vett a Dombóvár, Kernen tér 1. szám alatti Gunaras Gyógyfürdő és Strandfürdő súlymedence töltő-ürítő medence vizéből. 2022. június 23. napján a népegészségügyi feladatkörben eljáró Tolna Megyei Kormányhivatal Dombóvári Járási Hivatalához érkezett, akkreditált hatósági vízminta nem megfelelő minőségű eredményt adott az alábbi paraméterek alapján: E.coli 5,1/100ml, S.aureus 24/100ml, Coccus szám 490/100 ml. A medencevíz minősége súlyos közegészségügyi-járványügyi kockázatot jelent a fürdőt látogatók számára. Ez esetben egészségügyi bírság (30000 Ft) kiszabása történt.

3. Szennyvíztelep ellenőrzése

Szennyvíztelepek építési engedélyezése és vízjogi engedélyezése kapcsán tapasztalatunk, hogy gyakorlatban nehezen alkalmazható egységeket terveznek (pl. emeleten a vizesblokk, öltöző szennyvíztelepen) mely megakadályozásához nem rendelkezünk kellő erős, hatékony jogszabályi háttérrel. Veszélyes hulladékok tárolására vonatkozóan a hulladékudvarokban végzünk ellenőrzést. Területünkön veszélyes hulladékégető vagy lerakótelep nincs. A nem veszélyes ipari hulladékok tárolása környezetvédelmi hatáskör. Amennyiben szerves anyagot is tartalmaz a hulladék, rágcsálóveszélyre hivatkozva elzárt tárolását írjuk elő. Környezeti hatástanulmányokat 2022-től a főosztály bírálja el, ezzel nagy terhet levéve a járási osztályról. Talajhigiénével kapcsolatos panaszbejelentések mindegyikének a tárgya szennyvízkifolyás, a szennyvíz nem megfelelő gyűjtése (szabadba, illetve közterületre engedés) nem megfelelő trágyaelhelyezés volt. Az eseteknél a helyszíni vizsgálatot követően további intézkedésre az ügyet az illetékes jegyzőhöz áttettük, mivel érdemben hatóságunk nem minden esetben tudott eljárni. A legtöbb illegális szennyvízgyűjtés a régi, elhagyott ásott kutakba történik, melyet a lakosság elszegényedésével hozunk kapcsolatba, hiszen a szakszerű elszállítás anyagi terhet jelent a családok számára. A kis településeken élők egyre nagyobb fokú elszegényedésével kapcsolatban azt tapasztaljuk, hogy romlik a közegészségügyi helyzet, megnövekedtek a hulladék-felhalmozások (melyekkel kapcsolatban továbbra sem látjuk a megfelelő megoldási helyzetet), a szennyvízkifolyások és a rágcsálók száma is. A szennyvízkifolyásokat -különösen amelyekben fekális eredetű valószínűsítéssel- előtérbe helyezzük, a szemlét igyekszünk a lehető leghamarabb lefolytatni, azonban a jogi lépések (nyilatkozattétel, ingatlan tulajdonos adatainak lekérése) meghosszabbítják az ügyintézkedést és intézkedést.

Kémiai Biztonság

Személyi állományunk a kémiai biztonsági feladatok végrehajtásához Dombóvári intézetnél: 1 környezetmérnök végzettséggel rendelkező főügyintéző, aki a népegészségügyi osztályon belül más szakfeladatok munkáját is ellátja az egyéb ad hoc jelentkező feladatok mellett, amelyek leterheltséget jelentenek a kémiai biztonsági ellenőrzések rovására.

Kiemelkedő jelentőségű eset a Dombóvári járás területén nem történt a tárgyévben. Illetékességi területünkön főleg mezőgazdasági tevékenységet folytatnak. Jellemző iparág ezen kívül a fémmegmunkálás, fémszerkezetgyártás, asztalosipari tevékenység esetenként felületkezeléssel, csavargyártás, valamint gépjárműjavítás. Új egységekben gyakori, hogy a kémiai biztonsági előírásoknak nem, vagy hiányosan tesznek eleget, azokkal az ellenőrzés során szembesülnek. A leggyakoribb hiányosságok között említhető a veszélyes anyaggal végzett tevékenység bejelentés és a biztonsági adatlapok hiánya. Eljárásaink során a fokozatosság elvét maximálisan érvényesítettük. Az esetek többségében az ellenőrzött egységek részére kiadott felszólító határozatainkban egyéb közegészségügyi jellegű hiányosságok pótlása mellett kémiai biztonsági tárgyú hiányosságok pótlására is felhívjuk ügyfeleink figyelmét, így ezen határozatok száma a számszerű jelentésben is rögzítésre került. Összességében a kémiai biztonsági helyzet kielégítő, az ügyfelek együttműködést mutatnak hatóságunkkal. Ideális az lenne, ha a szakterületet nem más szakterülettel párhuzamosan, hanem

egyedülként látná el egy felügyelő, ezzel biztosítva a kellő elmélyülést, tudást. Az országosan megrendezésre kerülő oktatások és gyakorlatok segítséget nyújtanak munkatársaink részére a bonyolult, szerteágazó jogszabályi előírások gyakorlati alkalmazásában.

A KBIR rendszer használata a veszélyes anyaggal végzett tevékenység bejelentése vonatkozásában továbbra is rendkívül bonyolult az ügyfelek számára. A bejelentés során elakadnak, segítséget kérnek, ezzel akaratlanul is többletmunkát okoznak. A kémiai biztonságról szóló 2000. évi XXV. törvény módosítása szerint „ A lakossági felhasználásra forgalomba hozott veszélyes anyagokkal és veszélyes keverékekkel végzett tevékenységet nem kell bejelenteni, amennyiben az ezekkel végzett tevékenységet nem a gazdasági tevékenységek egységes ágazati osztályozási rendszere, illetve az önálló vállalkozók tevékenységi jegyzéke alapján megadott főtevékenység és további tevékenység keretén belül végzik.” Ezzel jelentősen egyszerűbbé leszi a felhasználók helyzetét.

Nemdohányzók védelme

2012. január 1-ével lépett hatályba a nemdohányzók védelméről es a dohánytermékek fogyasztásának, forgalmazásának egyes szabályairól szóló 1999. évi XLII. törvény módosítása, mely jelentősen szigorította a dohányzás szabályozását. A Nemdohányzók Védelméről Szóló Törvény szabályainak betartását a járási hivatalok népegészségügyi osztályainak munkatársai vizsgálják. 2020-2021. évben kiemelt munkatervi feladatként **végeztünk ellenőrzéseket dohányboltoknál** a Törvényben foglaltak betartásának ellenőrzése céljából. Egészségvédelmi bírság kiszabására az elmúlt évben nem került sor. Az egyszerűsített hatósági ellenőrzést valamennyi helyszíni ellenőrzésünk során rutinszerűen elvégezzük.

Személyi és tárgyi feltételek

Tamási területre felvétellel került vezető védőnő 1 hét után munkaviszonyát megszüntette, elmondása szerint a munka nem felelt meg az elvárásainak, illetve „nem erre számított”, a jövedelmével is elégedetlen volt.

Tekintettel arra, hogy a járási vezető védőnő CSVSZ tevékenység adta feladatai megnövekedtek, a szakfelügyeleti tevékenységre kevesebb ideje jut a kollégának.

2023. év nyarán újabb jelentős változás történt a személyi állomány tekintetében. Két kolléga a Dombóvári Kórházban helyezkedett el, 1 fő pedig nyugdíjba ment, így két fiatal munkatárs felvételére került sor, akik jelenleg is tanulják a szakmát. Kevesebb tapasztalattal bíró, de lelkes fiatal munkaerők. Így a feladatellátást az egyes szakterületek között újra kellett gondolnunk, átszerveznünk.

A súlyos humán erőforrás problémák ellenére is a jogszabályokban és a munkatervben foglaltak szerint láttuk el feladatainkat, továbbá az egyéb hatósági feladatainknak kisebb hiányosságokkal, de eleget tudtunk tenni. Ez minden esetben ad hoc átszervezéssel, maximális koordinációval, csapatmunkával valósulhatott meg. Egy-egy munkatársnak több szakterület tevékenységét is el kell látniuk, ami fokozott leterheltséget jelentett. Bár valamennyi státuszunk betöltött, de a szabadságolások, előre nem látható

betegségek (saját vagy még inkább a dolgozók kisgyermekének betegsége) miatt a feladatellátás nehezebben volt koordinálható.

A járási osztályok próbálják izoláltan, önmaguk ellátni az összes szakterületet. Mindez **csak a minimálisan kötelező feladatok végzését teszi lehetővé**. Az ügyek komplexebbé válásával, az ügyfelek jogi jártasságának növekedésével szükséges a folyamatos szakjogász konzultáció igénybevétele.

Tisztelt Képviselőtestület!

Kérem beszámolómm elfogadását!

Dombóvár, 2023. szeptember 15.

Tisztelettel:

dr. Albert Nóra

járási tisztifőorvos

osztályvezető

Erről értesül:

1. Dombóvár Város Polgármestere, Dombóvár Szabadság u. 18. (elektronikus úton)
2. Irattár

Melléklet: A Dombóvári járás lakosságának halálozási és megbetegedési helyzetéről készített tájékoztató (2013-2017).

1. ábra

**Tolna megye és a Dombóvári járás lakosságának haláloki struktúrája,
2013-2017.**

